

การนิเทศการฝึกปฏิบัติงานพยาบาล ของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิก
ในสถานศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

นาง จุฬาลักษณ์ ธีรัตนพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2520

000470

15319349

A STUDY OF SUPERVISION IN NURSING PRACTICE OF THE CLINICAL
INSTRUCTORS IN SCHOOLS OF NURSING,
THE STATE UNIVERSITIES BUREAU

Mrs. Chulaluk Neeratanaphan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Nursing Education
Graduate School
Chulalongkorn Univeristy

1977

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติ ให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่ง ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ

.....

(ศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณบดี

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

ประจักษ์ วัฒนศิริ ประธานกรรมการ
..... (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพรัตน์ วัฒนาพิบูลย์)

ผอ. พงษ์รัตน์ บุญญาณรงค์ กรรมการ
..... (อาจารย์ พงษ์รัตน์ บุญญาณรงค์)

เอนก งามจิตต์ กรรมการ
..... (อาจารย์ ดร. เอนก งามจิตต์)

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย

อาจารย์ พงษ์รัตน์ บุญญาณรงค์

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนิเทศการฝึกปฏิบัติงานพยาบาลของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิก ใน
สถานศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

โดย นาง จุฬาลักษณ์ ธีรัตน์พันธ์

แผนกวิชา พยาบาลศึกษา

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การนิเทศการฝึกปฏิบัติงานพยาบาลของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิก
ในสถานศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ

ชื่อ นางจุฬาลักษณ์ นีรัตน์พันธุ์ แผนกวิชาพยาบาล ศึกษา

ปีการศึกษา 2519

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงหน้าที่รับผิดชอบ ปัญหา ความคิดเห็น และความต้องการเกี่ยวกับกรณีพิเศษ การฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิก ในสถานศึกษาพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง โดยได้นำไปหาความตรงตามเนื้อหาทางหน้าที่และปัญหาที่สัมพันธ์กับหน้าที่ แล้วนำไปใช้กับประชากรจำนวน 220 คน จากสถานศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ 5 แห่ง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ 185 ชุด (84.09 เปอร์เซ็นต์) การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีทางสถิติโดยหาค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแปรปรวน ทดสอบค่าที่ (t - Test) และหาความเที่ยงของแบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบหน้าที่รับผิดชอบของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกระหว่างสถาบันระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญาตรี ทั้งรวมทุกสถาบัน และในแต่ละสถาบัน ระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์มากและน้อย ทั้งรวมทุกสถาบันและในแต่ละสถาบัน และระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกในสถาบันที่เป็นคณะและภาควิชา จากข้อค้นพบของการวิจัย แสดงถึงการไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สนองสมมติฐานการวิจัย

2. การเปรียบเทียบปัญหาของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกระหว่างสถาบัน ระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกในสถาบันส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่มีประสบการณ์มากและน้อย ทั้งรวมทุกสถาบันและในแต่ละสถาบัน จากข้อค้นพบของการวิจัยแสดงถึงการไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สนองสมมติฐานการวิจัยนี้

3. อาจารย์ปฏิบัติการคลินิกส่วนใหญ่เคยได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการนิเทศมาแล้ว แต่มีความคิดเห็นว่าสถาบันของตนควรส่งเสริมให้อาจารย์ปฏิบัติการคลินิกมีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศด้วยการจัดอบรม สัมมนา และจัดทำคู่มือแจก ส่วนวิชาที่ควรได้รับการศึกษาอบรม เรียงลำดับความสำคัญ คือ หลักการนิเทศ มนุษยสัมพันธ์ หลักการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา จิตวิทยา หลักการสื่อสาร และอื่น ๆ อาจารย์ปฏิบัติการคลินิกต้องรับผิดชอบนักศึกษาจำนวน 6 - 10 คน ต่อการนิเทศครั้งหนึ่ง ๆ แต่มีความต้องการจะรับผิดชอบเพียง 1 - 5 คน ในแต่ละสัปดาห์จะต้องทำการนิเทศ 16 - 24 ชั่วโมง ซึ่งตรงกับความต้องการของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกส่วนใหญ่ นอกจากนี้อาจารย์ปฏิบัติการคลินิกส่วนใหญ่ยังต้องสอนภาคทฤษฎี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ทำงานคณาธิการ คณาปค รองนักศึกษา เป็นกรรมการดูแลควบคุมหอพัก และเป็นกรรมการอื่น ๆ อีกด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3

Thesis Title   A Study of Supervision in Nursing Practice of
the Clinical Instructors in Schools of Nursing,
the State Universities Bureau

Name   Mrs. Chulaluk Neeratanaphan
Department of Nursing Education

Academic Year 1976

ABSTRACT

The purposes of the study were to study the responsibilities, problems, opinions and needs concerning the supervision in nursing practice of the clinical instructors in Schools of Nursing, the State Universities Bureau. The samples for this study was 220 clinical instructors from 5 schools of nursing selected by simple random sampling. The questionnaires developed by the researcher was to conduct a pretest for content validity. There was only 185 **respondents** (or 84.09 percent) were filled out completely. The data were analyzed by using various statistical method such as percentage, arithmetic mean, standard deviation, **timation** of variance and t-test, including the reliability of the **es-**questionnaire has been computed. The major finding of this study are as follows:

1. Comparing the clinical instructors' responsibility in clinical supervision between two different schools of nursing, two different levels of education in total and each school, two groups

of experiences in total and each school, and between faculty and department of nursing, t-test indicated no statistically significant differences at the $p < .05$ level. So the hypotheses of this study were rejected.

2. Comparing the clinical instructors' problems in clinical supervision between central and regional schools of nursing, two groups of experiences in total and each school, t-test indicated no statistically significant differences at the $p < .05$ level. So the hypotheses of this study were rejected.

3. Almost of the clinical instructors used to attend the course of supervision and they suggested that the school of nursing should promote clinical instructors' knowledge by arranging the training, seminar and the supervision manual should be also developed for them. The courses of supervision, human-relations, teaching method, measurement and evaluating in education, psychology, communication, etc. should be developed accordingly. Each clinical instructor had to take care of 6-10 nursing students for the purpose of clinical supervision, but they really want only 1-5 nursing students. Almost of the clinical instructors has been used 16-24 hours per week for clinical supervision which was the same as they want. Besides, the clinical instructors also have been responsible for classroom teaching, student advise, administration work, student personnel administration and others.

กิติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย
 ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งสำเร็จ
 เรียบร้อย ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร. เขียวดี ราชชัยกุล ที่ได้ให้คำแนะนำการใช้วิธีทาง
 สถิติต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถาม และผู้ที่ให้
 การช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี.

จุฬาลักษณ์ ณีรัตนพันธ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....		๒
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....		๖
กิตติกรรมประกาศ		๗
รายการตารางประกอบ.....		๗

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
	ปัญหา.....	6
	สมมติฐานของการวิจัย.....	7
	ขอบเขตของการวิจัย.....	8
	ข้อตกลงเบื้องต้น	8
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
	ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย.....	9
2	วรรณกรรมและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
3	วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	43
4	ผลการวิจัย.....	51

บทที่		ช	หน้า
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ		82
	สรุปผลการวิจัย		83
	การอภิปรายผลการวิจัย		87
	ขอเสนอแนะ		105
บรรณานุกรม			107
ภาคผนวก			115
ประวัติการศึกษา			157

 ศูนย์วิทยุทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1 ค่าความเที่ยง ของแบบสอบถาม... .. 52

2 อายุของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิก... .. 53

3 วุฒิต่างการศึกษาสูงสุดของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิก... .. 54

4 ประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน ของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิก... 55

5 ค่าคะแนนเฉลี่ย โดยส่วนรวมและรายค่านของหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การนิเทศการฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิก ในสถานศึกษา พยายาม สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ 56

6 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย โดยส่วนรวมของหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการ นิเทศการฝึกปฏิบัติงานของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิก ระหว่างสถาบัน... .. 57

7 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย โดยส่วนรวมและ เป็นรายค่านของหน้าที่รับ- รับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการคลินิก ที่มีวุฒิการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีและ ระดับปริญญาตรี รวมทุกสถาบัน. 58

8 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย โดยส่วนรวมของหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การนิเทศการฝึกปฏิบัติงานระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่มีวุฒิการศึกษา สูงกว่าระดับปริญญาตรีและ ระดับปริญญาตรี ในแต่ละสถาบัน... .. 59

9 เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย โดยส่วนรวมและ เป็นรายค่านของหน้าที่รับ- รับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการ- คลินิกที่มีประสบการณ์มากและน้อย รวมทุกสถาบัน... .. 60

- 10   เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย โดยส่วนรวมของหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ
การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน ระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่มีประ สบการณ์
มากและน้อย ในแต่ละสถาบัน... .. 61
- 11   เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย โดยส่วนรวมและ เป็นรายค ำน ของหน้าที่รับ-
ผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน ระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการคลินิก
ในสถาบันที่เป็นคณะและภาควิชา. 62
- 12   ค่าคะแนนเฉลี่ยโดยส่วนรวมและ เป็นรายค ำน ของปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศ
การฝึกปฏิบัติงาน ของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิก ในสถานศึกษาพยาบาล
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ รวมทุกสถาบัน... .. 63
- 13   เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย โดยส่วนรวมของปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศ
การฝึกปฏิบัติงาน ของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกระหว่างสถาบัน. 64
- 14   เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย โดยส่วนรวมและ เป็น รายค ำน ของปัญหา
เกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน ระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่อยู่
ในสถาบันส่วนกลางและส่วนภูมิภาค... .. 65
- 15   เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย โดยส่วนรวมและ เป็น รายค ำน ของปัญหา
เกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน ระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่มี
ประ สบการณ์มากและน้อย รวมทุกสถาบัน... .. 66
- 16   เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ย โดยส่วนรวมและ เป็น รายค ำน ของปัญหา
เกี่ยวกับการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน ระหว่างอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่มี
ประ สบการณ์มากและน้อย ในแต่ละสถาบัน.. 67

ตารางที่

หน้า

17 จำนวนอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่เคยและไม่เคยได้รับการศึกษาหรือ
อบรมเกี่ยวกับการนิเทศ จำแนกตามสถาบัน... .. 68

18 จำนวนอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิชาต่าง ๆ
ที่ควรได้รับการศึกษาอบรม เรียงตามลำดับความสำคัญ... .. 69

19 จำนวนอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่ให้ข้อมูลว่าทางสถานศึกษาที่
ปฏิบัติงานอยู่เคยหรือไม่เคยจัดอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศ
การฝึกปฏิบัติงาน จำแนกตามสถาบัน 70

20 จำนวนอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่แสดงความคิดเห็นว่าทางสถานศึกษา
ที่ตนปฏิบัติงานอยู่ควรหรือไม่ควรส่งเสริมให้อาจารย์ปฏิบัติการคลินิกมี
ความรู้ทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน 71

21 จำนวนอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่แสดงความคิดเห็นว่าต้องการส่งเสริม
ให้มีความรู้ทางการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานด้วยวิธีต่าง ๆ... .. 72

22 จำนวนนักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบของอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกใน
การนิเทศครั้งหนึ่ง ๆ จำแนกตามสถาบัน. 73

23 จำนวนนักศึกษาที่อาจารย์ปฏิบัติการคลินิกต้องการจะรับผิดชอบในการ
นิเทศการฝึกปฏิบัติงานครั้งหนึ่ง ๆ เพื่อให้การนิเทศงานมีประสิทธิภาพ
มากที่สุด จำแนกตามสถาบัน... .. 74

24 จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ปฏิบัติการคลินิกต้องทำหน้าที่นิเทศ
การฝึกปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน จำแนกตามสถาบัน... .. 75

ตารางที่

- 25 จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ปฏิบัติการคลินิกมีความคิดเห็นว่า
จะทำให้การนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด
จำแนกตามสถาบัน... .. 76
- 26 จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ปฏิบัติการคลินิกต้องทำหน้าที่สอนภาค
ทฤษฎี จำแนกตามสถาบัน... .. 77
- 27 จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ปฏิบัติการคลินิกมีความคิดเห็นว่าควร
สอนภาคทฤษฎีเพื่อให้นักการนิเทศการฝึกปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ จำแนก
ตามสถาบัน 78
- 28 จำนวนอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่จัดการประชุมอภิปรายกับนักศึกษาใน
ขณะฝึกปฏิบัติงานด้วยวิธีต่าง ๆ... .. 79
- 29 จำนวนอาจารย์ปฏิบัติการคลินิกที่ต้องรับผิดชอบงานด้านอื่น ๆ นอกเหนือ
จากการนิเทศการฝึกปฏิบัติงาน จำแนกตามสถาบัน 81

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย